

MEDICÍNA PRE PRAX – SPRÁVA Z KONGRESU LEKÁROV PRVÉHO KONTAKTU, Bratislava, 8. – 9. september 2005

Jozef Jakuš
ZZS, Turzovka

Via pract., 2005, roč. 2 (9): 373–375.

V dňoch 8. a 9. septembra 2005 pre vás spoločnosť Meduca pripravila ďalšiu z mozaiky vzdelávacích aktivít Kongres lekárov prvého kontaktu – MEDICÍNA PRE PRAX. Chceme sa vám – účastníkom, prednášajúcim, hlavnému sponzorovi spoločnosti PLIVA, ostatným sponzorom a Internistickej spoločnosti SLS – poďakovať za aktívnu podporu ako aj bezproblémový priebeh 1. ročníka tejto vzdelávacej akcie.

Podujatia sa v Kongresových priestoroch Doprastavu v Bratislave zúčastnilo 240 účastníkov, 14 farmaceutických firiem, 4 vydavateľstvá a Liga za duševné zdravie. Veľmi nás teší váš veľký záujem a pozitívny ohlas na podujatie, preto pripravujeme podobnú akciu aj na budúci rok. Presný termín a miesto upresníme začiatkom roka vo Via practica. Pri príprave kongresu určite využijeme mnohé z vašich podnetov, ktoré ste nám na kongrese poskytli prostredníctvom rozhovoru či ankety.

Veľmi nás teší, že v rámci komplexných vzdelávacích služieb vám od 9 čísla Via practica môžeme ponúknuť aj kreditovaný autodidaktický test.

MEDUCA – Váš partner v medicínskom vzdelávaní.

Hlavný organizátor kongresu **MEDUCA**, s.r.o., sa podujal na neľahkú úlohu – pripraviť pre lekárov prvého kontaktu zaujímavý a atraktívny odborný a spoločenský program, ktorý by zaujal a predovšetkým prilákal lekárov prvého kontaktu. Táto úloha bola o to ťažšia, že v priebehu roka sa uskutoční viacero podujatí so zameraním na problematiku práce lekára prvého kontaktu.

Hneď v úvode treba povedať, že **MEDICÍNA PRE PRAX** sa zhostila tejto úlohy na dobrej úrovni, i keď v komornejšom štýle. Viac ako 200 disciplinovaných účastníkov kongresu si malo možnosť vypočuť 23 prednášok v 10 tematických blokoch. Keď konštatujem „disciplinovaných“ účastníkov mám na mysli predovšetkým účasť na celom odbornom programe. Nebýva obvyklé na kongresoch,

aby prednášková sála bola zaplnená pri celom programe a dokonca i v piatok popoludní pri záverečných prednáškach kongresu. Prejavila sa tu šťastná ruka organizátorov pri výbere tém prednášok a prednášateľov. Na adresu prednášateľov treba povedať, že napriek tomu, že prednášali poprední predstavitelia jednotlivých odborov dokázali obdivuhodne pretlmočiť svoje poznatky do reči lekára prvého kontaktu. Lekár prvého kontaktu prahne predovšetkým po praktických poznatkoch a návodoch použiteľných v dennej praxi v ambulancii. Je vzácnym umením prednášateľa skĺbiť tieto požiadavky s prezentovaním najnovších poznatkov medicínskej vedy v tom-ktorom odbore.

Prvý blok **KOMUNITNÉ BAKTERIÁLNE INFEKČIE** začal prednáškou o výskyte

MRSA – methicilin resistant Staphylococcus aureus, ktorý sa stáva problémom v nemocničnej praxi a prenáša sa i do terénu pri prepustení pacienta s takouto infekciou do domáceho ošetrovania.

Antibiotická liečba infekcií dolných močových ciest v ambulantnej praxi – prednáška doc. MUDr. Silvestra Krčméryho, CSc., oslovila každého praktického lekára, nakoľko tento problém je denným chlebom v ambulancii prvého kontaktu. Poukázal na možnosť liečby akútnej infekcií krátkodobým liečebným režimom (trojdňová, resp. jednorázová liečba), s použitím fluorochinonov, kotrimoxazolu, betalaktamových antibiotík, nitrofurantoinu a fosfomicínu – trometanolu. Naopak recidivujúce cystitídy sú indikáciou pre dlhodobé profylaktické podávanie malých dávok chemoterapeutík.

V bloku **KOŽNÉ OCHORENIA** MUDr. Buchvald, prof. MUDr. Šimaljaková a MUDr. Havránková svojimi vystúpeniami, doplnenými veľmi ilustratívnymi prezentáciami rôznych typov dermatóz, poukázali na veľmi širokú problematiku kožných ochorení. Obraz dermatóz je tak rôznorodý, že diagnostika a následná liečba je problémom, ktorý musí lekár prvého kontaktu konzultovať s dermatológom.

Prezentované dermatózy na tvári a dermatologické malignity v ambulancii praktického lekára boli veľmi poučným exkurzom do problematiky kožných ochorení. V súčasnej dobe sa primárne nádory kože stali najčastejšou formou rakoviny u mužov i žien. Pritom včasné zachytenie a liečba má až 96 % úspešnosť liečby.

I keď incidencia malígneho melanómu je iba 2 % zo všetkých nádorov, je potrebné si uvedomiť ich každoročný nárast o 8 %.

Orientácia podľa „ABCD pravidla“ – **A**symetria (asymetria), **B**oder (okraje), **C**olor (farba), **D**iameter (priemer) – je pomôckou pri podozrení na malignitu pigmentového nevu. Benígne ložiská sú symetrické, farebne uniformné, ostrých okrajov a priemer majú menší ako 6 mm. Melanóm je asymetrický, okraje sú nepravidelné, vrúbkované, mení sa farba, priemer je zvyčajne viac ako 6 mm.

V bloku **PSYCHIATRIA**, v troch vystúpeniach predstavili kolegovia psychiatri MUDr. Motovský, MUDr. Vavrušová a MUDr. Breier problematiku porúch spánku, úzkostných porúch a prevencie samovrážd. Dovolím si pripomenúť prednášku MUDr. Breiera *Možnosti prevencie samovrážd v praxi všeobecných lekárov*. Ročne na Slovensku ukončí život samovraždou asi 700 ľudí. Vo vekovej skupine 15 – 24 r. je samovražda najčastejšou príčinou smrti po dopravných nehodách.

Najčastejšou príčinou samovrážd je skrytá a nedagnostikovaná unipolárna depresia. Zarážajúce je, že až 80 % suicidujúcich navštívilo všeobecného lekára v priebehu posledného

roka a 66 % v priebehu posledného mesiaca pred dokonaným suicídiom, väčšinou so somatickými ťažkosťami. Depresia zostala nepoznaná. Pritom dokonané suicídium nadhlo poznačí popri rodine i psychiku ošetrojúceho lekára.

I keď riešenie nie je jednoduché, rozpoznanie základných príznakov depresie a identifikácia pacientov s vysokým rizikom suicídia môže znížiť citované nepriaznivé štatistiky samovrážd.

KARDIOLÓGIA v 2 blokoch reprezentovaná prednáškami známych a erudovaných odborníkov prof. MUDr. Murína, prof. MUDr. Hricáka, MUDr. Fábryovej a doc. MUDr. Lietavu mala za cieľ obsiahnuť čo najširšie spektrum problematiky srdcovo-cievnych ochorení, ich diagnostiky a liečby.

V prednáške prof. MUDr. Murína *Hrudná bolesť* boli popri diferenciálnej diagnostike hrudnej bolesti predstavené i najnovšie poznatky z kardiologického kongresu v Nórsku, odkiaľ sa prednášajúci práve vrátil. Dokonale odobratá anamnéza a diagnostika pomocou EKG priamo v ambulancii, s možným porovnaním rozvoja ischemických zmien v neskoršom období, by sa mala stať štandardom v každej ambulancii praktického lekára.

Prof. MUDr. Hricák podrobne hovoril o antitrombotickej liečbe v ambulancii praktického lekára. Analyzoval úlohu kyseliny acetylsalicylovej v prevencii ischemických príhod myokardu. Vzhľadom na to že ide o problematiku, ktorá je denným „chlebom“ v ambulancii praktického lekára, bolo by vhodné aby táto prednáška bola publikovaná i vo VIA PRACTICA.

Na adresu týchto dvoch prednášok treba poznamenať, že do budúcnosti by stálo za zváženie nedeliť prednášky do dvoch blokov, keďže možno by do kardiologického bloku tematicky patrila i prednáška MUDr. Turečkovej *Akútny koronárny syndróm – algoritmus a smerovanie*, ktorá však odznela v bloku **AKÚTNA MEDICÍNA**. V tejto prednáške autorka predstavila algoritmy diagnostiky a postupu

v prednemocničnej starostlivosti pri tomto ochorení. Vzhľadom na rozsah problematiky a obmedzený časový priestor na prednášku poslucháči nemali možnosť absorbovať množstvo užitočných informácií pri výskyte akútneho koronárneho syndrómu. Prihovám sa za publikovanie týchto postupov v súlade s požiadavkou, ktorá odznela v diskusii.

Druhý deň kongresu otvoril blok **BOLEŠŤ**. Syndróm bolesti a jeho diagnostika i možnosti ovplyvnenia sa prelínajú celou praxou lekára v každej odbornosti. Preto nebolo možné v tomto bloku komplexne obsiahnuť túto problematiku. Organizátori mali šťastnú ruku pri oslovení prednášateľov MUDr. Révayovej z reumatologickej ambulancie a MUDr. Garaya z neurologického oddelenia.

V prvej prednáške *Manažment kĺbovej bolesti z pohľadu reumatológa a jej úskalí* MUDr. Révayová analyzovala druhy kĺbovej bolesti a súvislosti medzi liečbou tejto častej príčiny návštevy pacienta v ambulancii praktického lekára.

Predstavila obsahlu analýzu nefarmakologickej a farmakologickej liečby kĺbovej bolesti s poukázaním na úskalí pri liečbe nesteroidnými antiflogistikami. Pripomenula nebezpečie gastropatií pri podávaní nesteroidných antiflogistík. Liečba koxibmi, ich často kontroverzné posudzovanie vhodnosti a nevhodnosti liečby vzhľadom na vedľajšie účinky je predmetom rozpačitého postoja lekárskej verejnosti k tejto skupine liekov.

Prednáška objasnila túto problematiku a autorka sa podarilo zmierniť pochybnosti o vhodnosti či nevhodnosti liečby koxibmi.

MUDr. Garay v prednáške *Bolesti hlavy a krku* bravúrnym spôsobom nenásilnej prezentácie problematiky analyzoval príčiny bolesti hlavy a krku. Rôznorodosť príčin bolesti hlavy a krku prináša so sebou i problém diagnostiky, keď nedostatočná pozornosť týmto príznakom v ambulancii, nevyužitie základných diagnostických možností (anamnéza, základ-

ne neurologické vyšetrenie), vedie k zhoršeniu ochorenia s následnými trvalými následkami. Častou chybou je preskočenie diagnostických stupňov pri hľadaní príčiny bolesti hlavy a krku a požiadavka na diagnostiku pomocou CT alebo dokonca MR.

Kazuistiky prednesené MUDr. Jakušom boli jediným vystúpením praktického lekára z terénu na tomto kongrese. Predstavil kazuistiku pacienta s opakovanými záchvatmi dny a postupnou deformitou kĺbov nôh a rúk spôsobenou urátovými depozitmi. Poukázal na možnosť ovplyvnenia akútnej bolesti pri záchvate dny elektroterapeutickým prístrojom Rebox-Physio.

Do budúcnosti by bolo žiaduce, aby i kolegovia z terénu našli odvahu vystúpiť s poznatkami z každodennej praxe v ambulancii a predstaviť prácu praktického lekára pred kolegami z renomovaným odborných pracovísk.

Blok **AKÚTNA MEDICÍNA** popri spomínanej prednáške MUDr. Turečkovej predstavil prednášku MUDr. Bulíčkovej *Šok* a doc. MUDr. Dobiáša *Bezvedomie v teréne*.

Obe prednášky o život ohrozujúcich stavoch, keď odklad alebo neadekvátne zabezpečenie pacienta môže viesť k nezvratným následkom až smrti pacienta, boli pripomenutím a obnovením základných poznatkov a požia-

daviek pri liečbe takýchto pacientov. S pacientom v bezvedomí alebo v šoku sa nestretne praktický lekár každý deň, ale práve preto je potrebné, aby si diagnostiku a liečbu takýchto stavov pravidelne pripomínal a obnovoval svoje teoretické i praktické vedomosti.

V čase, keď je postavený pred pacienta v bezvedomí, či v rozvíjajúcom sa šoku nie je čas na hľadanie možností liečby. V takýchto prípadoch musí mať lekár nacvičené určité automatizmy (napr. priechodnosť dýchacích ciest), ktoré v prvých minútach pri pacientovi dokáže realizovať a odvrátiť tak bezprostredné nebezpečie smrti kvôli zlyhaniu vitálnych funkcií. Kvalita a postavenie praktického lekára v teréne sa môže zvýrazniť, ale i spochybníť práve pri takýchto život ohrozujúcich stavoch.

V predposlednom bloku **VARIA** odznela prednáška doc. MUDr. Valovičovej *Možnosti skvalitňovania klinicko-biochemickej informácie*. Kolegovia pracujúci v laboratóriách klinickej biochémie nie sú častými prednášateľmi na akciách praktických lekárov. Zaradenie tejto prednášky do programu kongresu bolo preto veľmi prezieravým krokom organizátorov. Samotná prednáška poukazuje na hodnotu klinicko-biochemickej informácie a jej potrebnú analýzu zo strany indikujúceho lekára bola pripomenutím praktickým lekárom – nestačí

len indikovať množstvo vyšetrení, ale s nimi i pracovať a analyzovať ich.

Záverečná prednáška v bloku **PRÁVNA PROBLEMATIKA** JUDr. MUDr. Kováča *Náhradné generiká v prax a aktuálne problémy v zdravotníckom právei*, s analýzou dnes už neprehľadnej a často zmätočnej legislatívy „reformovaných reformných zákonov“, bola úsmevným pohľadom cez slzy na často ne-logické a nerealizovateľné znenia paragrafov a nariadení často sa meniacej legislatívy.

V závere treba konštatovať, že prvý ročník kongresu **MEDICÍNA PRE PRAX** bol vďaka vstupu do problematiky lekárov prvého kontaktu. Popri odbornom programe bol vhodne doplnený prezentáciou farmaceutických firiem. Nemožno nespomenúť možnosť vyskúšať si resuscitačné postupy na cvičných figurínach firmy LAERDAL s počítačovým vyhodnotením „úspešnosti resuscitácie“.

Spoločenský večer v prvý deň sympózia bol príjemným predelom medzi prednáškami a možnosťou podiskutovať o príjemných i menej príjemných dôsledkoch „zúriacej“ zdravotníckej reformy.

Organizátorom treba poďakovať a popriať do druhého ročníka kongresu veľa chuti a síl pri príprave a minimálne tak kvalitných prednášateľov a prednášky, ako v prvom ročníku.

